

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Media en Creatieve Industrie

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

1321990

Uw brief

25 januari 2018

Uw referentie

2018Z01127

Datum 6 maart 2018

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van het lid Westerveld (GroenLinks)
aan de ministers voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media en van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Westerveld (GroenLinks)
van uw Kamer over de mogelijkheden van mensen met een visuele of auditieve
beperking om tv-programma's te bekijken en zorgwebsites te bezoeken.

De vragen werden mij toegezonden bij uw boven aangehaalde brief met
kenmerk 2018Z01127.

Mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

2018Z01127

Onze referentie
1321990

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Westerveld (GroenLinks) van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de ministers voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de mogelijkheden van mensen met een visuele of auditieve beperking om tv-programma's te bekijken en zorgwebsites te bezoeken (ingezonden d.d. 25 januari 2018).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het item 'Blind of slechtziend TV 'kijken': hoe gaat dat?' op EenVandaag?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar, zoals in het tv-fragment wordt aangegeven, dat er in 2018 geen televisieprogramma's met audiodescriptie worden aangeboden op de NPO? Zo ja, waarom? Zo nee, wat is het aanbod van audiodescriptie?

Antwoord 2

Nee, dat is niet waar. Audiodescriptie wordt door de NPO ook in 2018 ingezet om televisieprogramma's toegankelijk te maken voor blinden en slechtzienden.

Volgens informatie van de NPO zijn de volgende activiteiten op het gebied van audiodescriptie gepland:

- Net als in 2017 zullen er 3 series van audiodescriptie worden voorzien: 2 dramaseries waaronder Flikken Maastricht (10 afleveringen) en een nog nader te bepalen derde serie later in 2018. De NPO heeft hierover op 27 februari jl. een persbericht doen uitgaan (<https://pers.npo.nl/npo-gaat-door-met-audiodescriptie-voor-blinden-en-slechtzienden/>).
- Vanaf 14 februari 2018 gaat 6 weken achtereenvolgend een Telefilm in première die wordt voorzien van audiodescriptie. Die 6 Telefilms zijn: Het hart van Hadiyah Tromp, Get lost, Lost and Found, Gelukszoekers, Gewoon Vrienden en Billy.
- Het Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBo) is momenteel in samenwerking met het Filmfonds bezig om 2 documentaires van audiodescriptie te voorzien.
- 16 speelfilms, die worden gecoproduceerd samen met Filmfonds en bij de NPO worden uitgezonden worden voorzien van audiodescriptie. Op dit moment zijn daarvan 14 titels bekend: Uilenbal, Meesterspion, Tonio, De Held, Kappen, Storm, Letters van vuur, Toen mijn vader een struik werd, Het verlangen, Hotel de grote L, Bram Fischer, Monk, Quality Time en Verdwijnen.
- Dramaproducties die worden geproduceerd vanuit het NPO-fonds zullen ook van audiodescriptie worden voorzien. Het gaat hierbij om 15 tot 20 uur dramaproducties vanaf 2019.

Vraag 3

Herinnert u zich dat u de eerder voorgestelde motie om een stappenplan op te stellen om programma's van de NPO toegankelijk te maken voor mensen met een visuele of auditieve beperking² heeft ontraden met als reden: "Er gebeurt echt al heel veel. Men is ook volop bezig met wat in de motie wordt gevraagd. Ik wil het laten liggen op de plek waar men ermee bezig is"³ Hoe verhoudt uw reactie zich tot deze uitzending van EenVandaag?

Antwoord 3

Om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving, moet iedereen in Nederland toegang hebben tot televisieprogramma's. Dat geldt zeker ook voor de kwetsbare groepen, zoals de visueel- en auditief gehandicapten.

De NPO verricht verschillende activiteiten om programma's toegankelijk te maken voor mensen met een visuele of auditieve beperking. Naast de ondertiteling van programma's voor doven en slechthorenden worden dagelijks NOS-ochtendjournaals voorzien van gebarentolken. Uit informatie van de NPO blijkt verder dat de NPO al jaren koploper is op het gebied van gesproken ondertiteling. Dankzij dit door de NPO ontwikkeld systeem hebben met name blinden en slechtzienden toegang tot allerlei buitenlandse producties die de NPO aanbiedt. Deze buitenlandse producties worden door de NPO van een Nederlandse vertaling voorzien door middel van geschreven ondertiteling. De NPO biedt 100% van deze vertaalondertiteling op NPO1, 2, 3 aan in gesproken ondertiteling.

De NPO levert ook de signalen voor gesproken ondertiteling aan externe partijen. Deze externe partijen hebben een voorziening (handzaam kastje) bij blinden en slechtzienden thuis staan zodat de gesproken ondertiteling ook hoorbaar gemaakt kan worden. Hiermee kunnen dan zowel de live kanalen als NPO Start programma's gevolgd worden.

De NPO heeft een groot deel van het aanbod toegankelijk gemaakt voor blinden en slechtzienden via gesproken ondertiteling. De NPO werkt ook actief aan de inzet van audiodescriptie. Zie ook het antwoord op vraag 2.

In 2016 ging het om 6 Telefilms, Boer Zoekt Vrouw kick-off (in samenwerking met de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt; hierna aangeduid als VBS), de jeugdramaserie Alleen op de wereld (20 afleveringen in samenwerking met VBS) en de dramaserie Tessa (8 afleveringen). In 2017 ging het wederom om 6 Telefilms en daarnaast om Boer Zoekt Vrouw Internationaal (een samenwerking tussen KRO/NCRV en VBS) en de series Penoja (10 afleveringen), Flikken Rotterdam (10 afleveringen) en Circus Noël (20 afleveringen).

4

Hoe staat het nu met de techniek en met het onderzoek naar aanleiding van eerdere beantwoording van de Kamervragen, waarin is aangegeven dat technische mogelijkheden wat betreft audiodescriptie voor de publieke omroep aanwezig zijn, maar dat eerst moest worden onderzocht hoe de techniek ervaren werd?⁴

Antwoord 4

Volgens informatie van de NPO is de pilotfase voor audiodescriptie bij de NPO afgerond. Momenteel wordt de audiodescriptie van de NPO aan de blinde en slechtziende gebruikers thuis aangeboden via een app (de zogenoemde Earcatch). Bij de ontwikkeling en totstandkoming van deze app zijn voortdurend blinde en slechtziende gebruikers betrokken geweest. De NPO heeft een indicatief onderzoek onder 26 gebruikers van deze app uitgevoerd. Daaruit blijkt dat de waardering voor audiodescriptie groot is. Zo krijgt de audiodescriptie bij de series Penoja en Flikken Rotterdam, die in 2017 werden uitgezonden, hoge rapportcijfers. Ook blijkt de techniek van deze app goed te werken. De programma's die door de NPO met audiodescriptie worden aangeboden zijn nu dus goed toegankelijk voor de visueel beperkte kijker. De NPO blijft verder werken aan een optimale technische inrichting van de audiodescriptie-keten.

Een relevant gegeven hierbij is volgens de NPO dat het produceren van audiodescriptie intensief en kostbaar mensenwerk is en zal blijven, ondanks technologische vernieuwingen. Er zijn minimaal vier experts bij betrokken, te weten: een schrijver, een regisseur, een stemacteur en een editor. De kosten van het produceren van audiodescriptie zijn volgens informatie van de NPO tien keer zo hoog als de kosten voor het maken van ondertiteling. Een programma voorzien van audiodescriptie kost ca. € 3.500 per uitgezonden uur (ca. € 60 per minuut programma). Dit omvat onder andere het maken van het script, het inspreken van de teksten en de techniek. De overige kosten zijn voor de opname en mixage.

5

Heeft u tevens kennisgenomen van het artikel 'Vrijwel alle zorgsites schieten tekort voor blinden en doven'?⁵

Antwoord 5

Ja.

6

Deelt u de mening dat websites van zorginstellingen toegankelijk moeten zijn voor alle burgers, ongeacht of zij een visuele of auditieve beperking hebben? Zo ja, wat gaat u eraan doen om deze toegankelijkheid te waarborgen?

Antwoord 6

Ja, de minister van VWS deelt de mening dat websites van zorginstellingen toegankelijk moeten zijn voor alle burgers, ongeacht of zij een visuele of auditieve beperking hebben. Zoals onlangs aangegeven in het debat over toegankelijkheid van de samenleving voor gehandicapten (31 januari jl.), gaat de minister van VWS met de zorgsector het gesprek aan om de toegankelijkheid van de communicatie in de zorg te verbeteren. Dit zal worden meegenomen in het programma voor het VN Verdrag voor de rechten van de mensen met een beperking (VN Verdrag) dat de minister van VWS in mei van dit jaar aan de Kamer zal sturen.

7

Deelt u de mening dat zorginstellingen snel actie moeten ondernemen om hun websites bruikbaar te maken voor mensen met een beperking, aangezien zij hier sinds een jaar geleden wettelijk toe zijn verplicht? Zo ja, hoe gaat u deze zorginstellingen stimuleren om dit te regelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

De Wet gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte is ook van toepassing op digitale goederen en diensten. Dit houdt in dat aanbieders van goederen en diensten gehouden zijn om doeltreffende aanpassingen te verrichten (artikel 2) en geleidelijk toe te werken naar algemene toegankelijkheid (artikel 2a), mits dit geen onevenredige belasting vormt. Hoewel deze wet ook digitale toegankelijkheid omvat, geeft de wet partijen in de zorgsector niet direct concrete en toepasbare handvatten om aan digitale toegankelijkheid te werken. Het onderzoek dat nu verricht is, biedt deze handvatten wel en is daardoor een goed aanknopingspunt voor vervolgstappen in de sector. Digitale toegankelijkheid zal een onderdeel zijn van het implementatieprogramma voor het VN Verdrag, door partijen in de zorgsector te stimuleren om te werken aan digitale toegankelijkheid, bijvoorbeeld aan de hand van het stappenplan toegankelijkheid: <https://www.digitotoegankelijk.nl/onderwerpen/stappenplan-toegankelijkheid>

8

Houdt u in de gaten of patiënten met een beperking voldoende toegang hebben tot websites van zorginstellingen? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het wegnemen van drempels die mensen kunnen belemmeren in het meedoen in de samenleving, waaronder ontoegankelijke websites, is geen opdracht die met een landelijke druk op de knop in Den Haag kan worden uitgevoerd. De implementatie van het VN Verdrag is een opdracht aan iedereen. En iedereen kan daarin daadwerkelijk een rol nemen. Dat geldt ook in het kader van digitale toegankelijkheid van websites van zorginstellingen. Dat betekent dat zorginstellingen hierin zelf een verantwoordelijkheid hebben. Zij kunnen bijvoorbeeld een toegankelijkheidsverklaring op een openbaar deel van de website zetten, zodat bezoekers kunnen zien of de desbetreffende instelling voldoende doet aan digitale toegankelijkheid. Vanuit het implementatieprogramma voor het VN Verdrag wordt de samenwerking opgezocht met partijen in de zorgsector die een voorlopersrol willen vervullen. De minister van VWS heeft geen zicht op welke websites al dan niet voldoende toegankelijk zijn en kan dan ook niet in de gaten houden of patiënten met een beperking voldoende toegang hebben tot websites van zorginstellingen.

9

Deelt u de mening dat gezien de ontwikkeling dat mensen zorg meer digitaal moeten regelen, de toegankelijkheid van de digitale zorgomgeving voldoende moet zijn? Hoe gaat u ervoor zorgen dat deze beide processen – zorg meer digitaal en toegankelijkheid van zorgwebsites – gelijkmatig verlopen?

11

Hoe vindt u dat deze ontoegankelijkheid van zorgwebsites in verhouding staat met de implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, met name artikel 30b? Deelt u de mening dat het volledig toegankelijk maken van zorgwebsites voor mensen met een visuele of auditieve beperking in lijn met het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap mogelijk moet worden gemaakt?

Antwoorden 9 en 11

In vraag 11 wordt verwezen naar artikel 30, eerste lid, onderdeel b, van het VN Verdrag. Hierin wordt onder andere bepaald dat Staten passende maatregelen moeten nemen om te waarborgen dat personen met een handicap toegang hebben tot televisieprogramma's en films in toegankelijke vorm. Op wat er op dat terrein gebeurt, ben ik ingegaan in de antwoorden op de vragen 1 tot en met 4.

Artikel 9 van het VN Verdrag roept Staten op passende maatregelen te nemen op het terrein van toegankelijkheid, onder ander op het gebied informatie en communicatie. Digitale toegankelijk is een belangrijk onderwerp in het kader van het VN Verdrag, omdat het van belang is dat, in de toenemende digitalisering van de maatschappij, ook mensen met een beperking gebruik kunnen maken van websites, portals en apps. Het ministerie van VWS gaat graag samen met de sector aan de slag met de aanbevelingen uit het rapport dat de Stichting Accessibility op 23 januari jl. heeft uitgebracht over de digitale toegankelijkheid van de zorg, om ervoor te zorgen dat deze digitale toegankelijkheid verbetert. Digitale toegankelijkheid zal een onderdeel zijn van het implementatieprogramma voor het VN Verdrag.

10

Hoe staat het met de toegankelijkheid voor blinden van de besloten delen van zorgwebsites?

Antwoord 10

In het onderzoek van de Stichting Accessibility is alleen het openbare deel van de websites onderzocht, aangezien het besloten deel waar patiënten hun eigen zaken

kunnen regelen niet open staat voor anderen. Er wordt aangegeven niet de indruk te hebben dat dat veel beter is. Ook voor het besloten deel geldt dat de minister van VWS met de zorgsector het gesprek aan gaat om de toegankelijkheid van de communicatie in de zorg te verbeteren, denk bijvoorbeeld aan patiëntenportalen van zorgaanbieders, e-health-platforms en persoonlijke gezondheidsomgeving.

Onze referentie
1321990

¹ <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/blind-of-slechtziend-tv-kijken-hoe-gaat-dat/>

² 34 775 VIII, nr. 38

³ 34 775 VIII, nr. 107

⁴ Vergaderjaar 2015–2016, Aanghangsel 151602928

⁵ <https://nos.nl/artikel/2213251-vrijwel-alle-zorgsites-schieten-tekort-voor-blinden-en-doven.html>